

T.B.M.M.

CUMHURİYET HALK PARTİSİ

Grup Başkanlığı

Tarih: **17 Ekim 2025**

Sayı: **14445**

35728

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA,

Aşağıdaki sorularımın Dışişleri Bakanı Sayın Hakan Fidan tarafından Anayasa'nın 98. ve İçtüzüğü'nün 96. Maddeleri gereğince yazılı olarak yanıtlanmasını arz ederim. 14.10.2025

Namık TAN
İstanbul Milletvekili

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın 25 Eylül 2025'te Washington'da Amerika Birleşik Devletleri (ABD) Başkanı Donald Trump ile yaptığı görüşmenin içeriği kamuoyunda geniş tartışmalara yol açmıştır. Görüşmede F-35 programı, CAATSA yaptırımları, Boeing uçak alımları, enerji ithalatı, Halkbank davası ve Heybeliada Ruhban Okulu'nun statüsü gibi Türkiye'nin stratejik çıkarlarını doğrudan ilgilendiren konular gündeme gelmiştir.

Cumhurbaşkanlığı'nın görüşmede ele alınan stratejik başlıklara ilişkin kamuoyuna sağlıklı bilgilendirme yapmaması sonucu, doğruluğu teyit edilemeyen birçok iddia dolaşıma girmiş ve ciddi boyutta bilgi kirliliği ortaya çıkmıştır. İddiaların en dikkat çeken, Eskişehir Beylikova'daki nadir toprak elementleri rezervlerinin işletim hakkının ABD menşeli şirketlere tahsis edileceği yönündedir. Bloomberg sitesinde yayımlanan "*Turkey Eyes US Rare Earths Deal After China, Russia Talks Slow*" [Çin ve Rusya ile Müzakereler Yavaşlayınca Türkiye Gözünü ABD ile Nadir Element Anlaşmasına Dikti] başlıklı haber sonrasında konu küresel ölçekte de tartışmaya açılmıştır. Zira, nadir toprak elementlerinin işlenmesi konusunda ABD ve Çin Halk Cumhuriyeti arasındaki küresel rekabet uzun zamandır dünya gündeminin de ilk sıralarında yer almaktadır. ABD'nin bu elementlere bağımlılığını azaltmak amacıyla Pentagon eliyle 2020–2024 arasında 439 milyon dolardan fazla yatırım yapılmış, 2027 yılına kadar bağımsız bir tedarik zinciri kurma hedefi resmen ilan edilmiştir.

Trump yönetiminin, nadir toprak elementleri konusunda hem kamu–özel ortaklıklarıyla hem de uluslararası mutabakatlarla bağımlılığı azaltacak adımlar attığı bilinmektedir. Bu kapsamda Amerikan MP Materials ve Suudi Ma'aden işbirliği, Pentagon'un MP Materials'ta stratejik ortaklığı ve USA Rare Earth'ün İngiltere merkezli LCM'yi satın alması dikkat çekicidir. Ayrıca Trump'ın Ukrayna'yı mali ve askeri yardımları kesmekle tehdit ederek, bu ülkeyi nadir toprak elementleri üzerine işbirliğine zorlaması, ABD başkanının bu meselede ne kadar katı ve kural tanımaz davranabileceğini de göstermiştir. Tam bu noktada, 2025 yılı Nisan ayında Çin'in bu ülkeye yönelik ihracat kısıtlaması da ABD'yi başka arayışlara itmiştir.

ABD'nin nadir elementler konusundaki adımlarının, Erdoğan–Trump görüşmesinin hemen öncesi ve sonrasında yoğunlaştığı görülmektedir. Bu dönemde ABD Enerji Bakanlığı Lithium Americas anlaşmasını yeniden yapılandırmış, ABD Savunma Bakanlığı Kanada merkezli Trilogy Metals'ten hisse

almış, Grönland'daki Critical Metals şirketine yönelik planlar gündeme gelmiştir. Bu gelişmeler Trump'ın Kanada ve Grönland'ın egemenliğine karşı yaptığı ve büyük tartışmalara yol açan yayılmacı söylemleriyle paralellik içerisinde.

Beylikova rezervlerine ilişkin iddiaların ABD'nin yukarıda belirtilen girişimleriyle eşzamanlı olarak ortaya çıkması dikkat çekicidir. Tüm bu örüntü, Beylikova rezervlerine dair iddiaların ciddiyle ele alınmasını zorunlu kılmaktadır. Zira bu tür rezervlerin akıbeti yalnızca bugünkü kuşakların değil, gelecek nesillerin de kaderini doğrudan etkileyecek niteliktedir.

Bu bağlamda:

- 1) 25 Eylül 2025'te gerçekleşen Trump – Erdoğan görüşmesinde nadir toprak elementleri konusu iki devlet başkanından birisi tarafından dile getirilmiş midir? Getirilmiş ise bu konuda herhangi bir sözlü müzakere, niyet beyanı, pazarlık veya mutabakat ortaya çıkmış mıdır?
- 2) Beylikova'daki nadir toprak elementleri konusunda Trump – Erdoğan görüşmesi dahilinde veya haricinde ABD makamlarından Türkiye'ye iş birliği veya yatırım konusunda herhangi bir talep iletilmiş midir? Şayet iletilmiş ise bu konuda ABD Hükümetine ya da şirketlere üretimde özel bir imtiyaz talebinde bulunulmuş mudur?
- 3) Trump – Erdoğan görüşmesi sonrasında Türkiye'nin ABD menşeli malların ticaretinde bu ülkeye çeşitli imtiyazlar ya da muafiyetler sağlayacağına dair iddialar dolaşıma sokulmuştur. Bu iddialar doğru ise ABD'ye verilen imtiyaz karşılığında bu ülkeden ne talep edilmiştir? İki ülkenin ticari ilişkilerinde nadir toprak elementleri rezervleri de dahil olmak üzere ABD'ye satılacak Türk menşeli mallara yönelik herhangi bir avantaj garanti edilmiş midir?
- 4) ABD'nin son dönemdeki kritik mineraller ve nadir toprak elementleri konusundaki yoğun diplomatik ve jeopolitik hamleleri dikkate alındığında, Türkiye'nin bu alandaki ulusal çıkarlarını korumak için herhangi bir önlem alınmakta mıdır? Alınıyorsa bu önlemler nedir? Bu konuda Bakanlığınızın, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı ile eşgüdümlü bir çalışması mevcut mudur?
- 5) Nadir toprak elementleri gibi stratejik önemi yüksek bir konuda kamuoyunu bilgilendirme sorumluluğunu neden Dışişleri Bakanlığı üstlenmemiş, açıklama neden kurumsal yetki ve görev alanı açısından birincil sorumlu kabul edilemeyecek olan Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı'na bırakılmıştır?